

Η θεωρία της απώλειας των αισθήσεων

Θέση:

Αυτή η θεωρία υποστηρίζει ότι ο Χριστός δεν πέθανε πάνω στο σταυρό, αλλά απλώς έχασε τις αισθήσεις Του από την ταλαιπωρία που υπέστη. Λανθασμένα, Τον θεώρησαν νεκρό και Τον τοποθέτησαν στον τάφο. Μετά την ταφή Του, και αφού πέρασαν πολλές ώρες, άρχισε να συνέρχεται και ο κρύος αέρας του τάφου και τα αρώματα που Τον είχαν αλείψει, Τον βοήθησαν να βρει τις αισθήσεις Του. Στη συνέχεια κατάφερε να βγει από τον τάφο και παρουσιάστηκε στους μαθητές Του.

(Η θεωρία αυτή διατυπώθηκε πριν περίπου δύο αιώνες και ήρθε πάλι στην επιφάνεια με μια ελαφρώς διαφορετική μορφή από μια αιρετική Μουσουλμανική ομάδα που λέγεται *Ahmadiya*, της οποίας η έδρα βρίσκεται σε μια τοποθεσία που ονομάζεται *Qadian* και έχει γραφεία στην περιοχή *Putney* του Λονδίνου.)

Ανασκευή:

Είδαμε σε προηγούμενο άρθρο, ότι ο Ιησούς ήταν αναμφισβήτητα νεκρός. Γεγονός που πιστοποιήθηκε και με το τρύπημα από τη λόγχη. Αλλά και να μην ήταν νεκρός, έπειτα από την ταλαιπωρία που υπέστη και τις πληγές που είχε, χωρίς ιατρική βοήθεια και δεμένος με τα σάβανα και τα έντονα τοξικά μυρωδικά, μάλλον θα κατέληγε παρά θα συνερχόταν. Αλλά και να συνερχόταν, θα ήταν αδύνατον ένας εξασθενημένος και γεμάτος πληγές άνθρωπος, μόνος του να λυθεί από τα σφιχτά δεμένα και κολλημένα σάβανα, να κυλήσει την τεράστια πέτρα, να κατανικήσει τη ρωμαϊκή φρουρά, να περπατήσει αρκετά χιλιόμετρα και να παρουσιαστεί στους μαθητές Του. Και αυτή η ταπεινωτική επανεμφάνιση του Ιησού στους φοβισμένους και κρυμμένους μαθητές Του, πώς είναι δυνατόν να τους μεταμόρφωσε σε άφοβους κήρυκες της ανάστασης που έδωσαν τη ζωή τους για αυτή την πίστη τους;

«Ο Ιησούς πριν από τη σταύρωσή Του, είχε ήδη υποφέρει πολλά, τόσο στο σώμα όσο και στην ψυχή. Είχε υποστεί την προσμονή του θανάτου Του στον κήπο της Γεθσημανή. Είχε υποστεί τον τρομακτικό πόνο από το ρωμαϊκό μαστίγωμα, το οποίο προκαλούσε βαθιές πληγές στην πλάτη του θύματος, και το οποίο ήταν σχεδόν ισάξιο με τη θανατική ποινή. Στη συνέχεια τρύπησαν τα χέρια και τα πόδια Του με καρφιά. Οι λίγες δυνάμεις που θα Του απέμεναν θα είχαν αναλωθεί από τις πρώτες έξι ώρες τρομακτικών μαρτυριών που είχε ήδη υποστεί. Καταπονημένος από τη δίψα και εντελώς εξαντλημένος, επιτέλους είχε παραδώσει την ψυχή Του με αυτή την τελευταία κραυγή¹ που καταγράφουν οι ευαγγελιστές. Στη συνέχεια, ένας Ρωμαίος στρατιώτης τρύπησε [φθάνοντας πιθανόν μέχρι και] την καρδιά Του με ένα ακόντιο. Χωρίς τροφή ή νερό, χωρίς να έχει κανέναν να περιποιηθεί τις πληγές Του ή να απαλύνει τον πόνο Του, πέρασε μια ολόκληρη μέρα και δύο νύχτες σε μια σπηλιά στην οποία Τον είχαν ενταφιάσει. Και παρ' όλα αυτά, το πρωί της τρίτης ημέρας στάθηκε στα πόδια Του επανεμφανιζόμενος γεμάτος ζωντάνια και ακτινοβολία.»

¹ Βλ. Ματθαίον 27:50, Μάρκον 15:37, Λουκάν 23:46, Ιωάννην 19:30

Είναι λοιπόν δυνατόν να πιστέψουμε «ότι μετά την ταλαιπωρία και τους πόνους της δίκης, των χλευασμών, του μαστιγώματος και της σταύρωσης θα μπορούσε να επιζήσει τριάντα έξι ώρες μέσα σε έναν πέτρινο τάφο χωρίς ζέστη, ούτε φαγητό, ούτε ιατρική βοήθεια; Ότι θα μπορούσε κάτω από αυτές τις συνθήκες να ανασυνταχθεί και να πραγματοποιήσει τον υπεράνθρωπο άθλο να μετακινήσει το βράχο που σφράγιζε την είσοδο του τάφου², και όλα αυτά χωρίς να ενοχλήσει τη Ρωμαϊκή φρουρά; Ότι μετά, αδύναμος και ταλαιπωρημένος και πεινασμένος, θα μπορούσε να εμφανιστεί στους μαθητές Του με ένα τέτοιο τρόπο που θα τους έδινε την αίσθηση ότι είχε νικήσει το θάνατο; Ότι θα μπορούσε να συνεχίσει να ισχυρίζεται ότι είχε πεθάνει και αναστηθεί, και θα τους έστελνε σε όλο τον κόσμο υποσχόμενος ότι θα είναι μαζί τους μέχρι το τέλος του κόσμου; Ότι θα μπορούσε να ήταν κρυμμένος κάπου για σαράντα ημέρες, κάνοντας περιστασιακές απρόσμενες εμφανίσεις, και στο τέλος θα εξαφανιζόταν χωρίς καμία εξήγηση; Μια τέτοια ευπιστία είναι πολύ πιο απίστευτη από ότι η απιστία του Θωμά.»

John R. W. Stott, από το "Basic Christianity"

Η θεωρία της κλοπής

Θέση:

Σύμφωνα με αυτή την άποψη, κάποιοι πήγαν κατά τη διάρκεια της νύχτας και έκλεψαν το σώμα από τον τάφο.

Ανασκευή:

Υπήρχε κίνητρο για να κλέψει κάποιος το νεκρό σώμα του Ιησού;

Οι εχθροί Του δεν είχαν κανένα κίνητρο να κάνουν κάτι τέτοιο. Η απουσία του σώματος από τον τάφο θα πυροδοτούσε φήμες ότι ο Χριστός αναστήθηκε, και κάθε άλλο παρά αυτό επιδίωκαν οι ενάντιοι του Ιησού.

«Και τη επαύριον, ήτις είναι μετά την παρασκευήν, συνήχθησαν οι αρχιερείς και οι Φαρισαίοι προς τον Πλάτον λέγοντες· Κύριε, ενεδυμήθημεν ότι εκείνος ο πλάνος είπεν έτι ζων, Μετά τρεις ημέρας θέλω αναστηθί. Πρόσταξον λοιπόν να ασφαλισθί ο τάφος έως της τρίτης ημέρας, μήποτε οι μαθηταί αυτού ελθόντες διά νυκτός κλέψωσιν αυτόν και είπωσι προς τον λαόν, Ανέστη εκ των νεκρών· και θέλει είσθαι η εσχάτη πλάνη χειροτέρα της πρώτης.»

Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον, κεφ. 27, §62-64

Οι μαθητές Του, από την άλλη μεριά, δεν είχαν καμία δύναμη να προβούν σε μια τέτοια τολμηρή ενέργεια, όπως είναι η παραβίαση του φρουρούμενου τάφου και η κλοπή του σώματος. Αντιθέτως παρέμεναν κρυμμένοι και φοβισμένοι μετά το θάνατο του διδασκάλου τους (Ιωάννην 20:19) αλλά και απογοητευμένοι καθώς άλλα προσδοκούσαν και αλλιώς είδαν να καταλήγει ο διδάσκαλός τους. Ενδεικτικό της φοβίας και της ψυχολογικής κατάστασης στην οποία είχαν περιέλθει οι μαθητές, είναι το γεγονός ότι ο πιο θαρραλέος από αυτούς, ο Πέτρος, πριν λίγες ώρες είχε υποκύψει στο να αρνηθεί

² Η πέτρα ήταν τόσο μεγάλη που τρεις γυναίκες μαζί με άλλες (βλ. Λουκάν κδ' 1) δεν είχαν την δυνατότητα να την αποκυλίσουν (βλ. Μάρκον 16:1-3).

τον Χριστό μπροστά σε μία δούλη (Λουκάν 22:57). Με το πέρασμα δε του χρόνου, συνειδητοποιώντας καλύτερα τα γεγονότα, η αγάπη των μαθητών για το διδάσκαλό τους θα έπρεπε να μετατραπεί σε μίσος και να αισθάνονταν προδομένοι, αφού τελικά είχαν εγκαταλείψει τις οικογένειές τους και τις περιουσίες τους για να ακολουθήσουν κάποιον που έλεγε ψέματα ότι θα αναστηθεί.

Η παραδοχή όμως της κλοπής του σώματος έχει να αντιμετωπίσει και άλλες δυσκολότερες εξηγήσεις:

- Πώς μετακινήθηκε η ογκώδης πέτρα στην είσοδο του τάφου, χωρίς αυτό να γίνει αντιληπτό από τη ρωμαϊκή φρουρά έστω και από το θόρυβο, αν υποθέσουμε ότι οι στρατιώτες είχαν αποκοιμηθεί (πράγμα αδύνατον, όπως εξηγήσαμε);
- Γιατί οι κλέφτες του σώματος του Ιησού επιλέγουν να πάρουν το σώμα γυμνό (πράγμα ατιμωτικό για τον διδάσκαλό τους, αν οι κλέφτες ήταν οι μαθητές) αλλά μπαίνουν στη χρονοβόρα και δύσκολη έως αδύνατη διαδικασία να ξεκολλήσουν και να ξετυλίξουν τα σάβανα με προσοχή και διπλώνοντας προσεκτικά το σουδάριο που κάλυπτε το κεφάλι;
- Αν οι μαθητές διέπραξαν την κλοπή του σώματος, είναι δυνατόν ξαφνικά μετά από λίγες ημέρες να αποκτούν παρρησία και να κηρύττουν την ανάσταση και τελικά να πεθαίνουν ανυποχώρητοι πάνω σε αυτή την πίστη τους, βασιζόμενοι σε ένα ψέμα, σε μια απάτη που οι ίδιοι έστησαν;

Να επισημάνουμε σε αυτό το σημείο ότι η ψευδομαρτυρία των Ρωμαίων φρουρών ότι οι μαθητές έκλεψαν το σώμα του Ιησού, περιέχει σοβαρές αντιφάσεις:

- Πώς είναι δυνατόν οι στρατιώτες να ομολογούν για τους εαυτούς τους ότι υπέπεσαν στο βαρύτατο σφάλμα να αποκοιμηθούν (όλοι ταυτόχρονα!) την ώρα της σκοπιάς, αφού γνώριζαν ότι κάτι τέτοιο τιμωρείται με θάνατο;
- Αφού κοιμούνταν, πώς γνωρίζουν ότι αυτοί που έκλεψαν το σώμα είναι οι μαθητές;

■ Η θεωρία των παραισθήσεων / οραμάτων

Θέση:

Όλες οι εμφανίσεις του Χριστού μετά την ανάσταση ήταν μόνο υποτιθέμενες εμφανίσεις. Στην πραγματικότητα πρόκειται για παραισθήσεις ή οράματα που είδαν οι μαθητές.

Σχόλιο:

Έχει τόσο μεγάλη σημασία αν οι εμφανίσεις του Ιησού μετά την ανάσταση ήταν οράματα;

«Τις πρώτες μέρες του Χριστιανισμού ο «απόστολος» ήταν πρώτα και κύρια ένας άνθρωπος που ισχυριζόταν ότι ήταν αυτόπτης μάρτυρας της ανάστασης. Λίγες μόλις μέρες μετά τη σταύρωση, όταν προτάθηκαν δυο υποψήφιοι για τη θέση του προδότη Ιούδα που είχε μείνει κενή, το κύριο προσόν τους ήταν ότι γνώρισαν προσωπικά τον Ιησού τόσο πριν όσο και μετά το θάνατό Του, και μπορούσαν να δώσουν από πρώτο χέρι αποδείξεις για την ανάσταση που θα κήρυτταν στον κόσμο (Πράξεις 1:22). Λίγες μέρες αργότερα ο Πέτρος, κηρύττοντας το πρώτο χριστιανικό κήρυγμα, προβαίνει στον ίδιο ισχυρισμό – «Ο Θεός ανάστησε τον Ιησού, του οποίου όλοι εμείς (οι Χριστιανοί) είμαστε μάρτυρες» (Πράξεις 2:32). Στην πρώτη επιστολή προς Κορινθίους ο Παύλος ισχυρίζεται πως κι αυτός είναι απόστολος και στηρίζει τον ισχυρισμό αυτό στην ίδια βάση – «Δεν είμαι απόστολος; Δεν είδα τον Κύριο Ιησού;» (Α' Κορινθίους 9:1).»

Αν λοιπόν οι εμφανίσεις του Χριστού ήταν παραισθήσεις, τότε καταργείται η αξία του αποστολικού αξιώματος. Αλλά και η συγκρότηση και η δυναμική παρουσία της πρώτης Αποστολικής Εκκλησίας, καθίσταται ένα τυχαίο γεγονός, αν...

«η χριστιανική Εκκλησία οικοδομήθηκε πάνω σε μια παθολογική εμπειρία ορισμένων ατόμων του πρώτου αιώνα. Αυτό σημαίνει ότι αν ο Πέτρος και οι άλλοι είχαν συμβουλευτεί έναν καλό νευρολόγο, η χριστιανική εκκλησία δεν θα είχε υπάρξει ποτέ.»

Gresham Machen, όπως παρατίθεται από τον Ernest F. Kevan στο "The Resurrection of Christ"

Ανασκευή:

Τι είναι το όραμα:

«Η επιστημονική σημασία αυτού του όρου είναι όταν κάνεις κάτι, για το οποίο δεν υπάρχει αντίστοιχο εξωτερικό αντικείμενο. Το οπτικό νεύρο δεν έχει διεγερθεί από κανένα εξωτερικό κύμα φωτός ή από δονήσεις του αιθέρα, αλλά έχει διεγερθεί από μια αμιγώς εσωτερική ψυχολογική αιτία. Παράλληλα, η αισθητική εντύπωση της όρασης γίνεται αποδεκτή από αυτόν που βιώνει το όραμα τόσο απόλυτα σαν να ήταν καθολικά αντικειμενική. Πιστεύει απόλυτα ότι το αντικείμενο του οράματός του βρίσκεται μπροστά του.»

Wilbur M. Smith, από το "Therefore Stand"

Ο λόγος για τον οποίο η θεωρία αυτή δεν στέκει, είναι το γεγονός ότι αντίκειται στις αρχές που χαρακτηρίζουν τα οράματα:

- Μόνο ορισμένα είδη ανθρώπων έχουν παραισθήσεις (υπερευαίσθητοι, εξαιρετικά αγχώδεις κλπ.) και όταν βρίσκονται σε συγκεκριμένη ιδιαίτερη ψυχολογική κατάσταση και διάθεση. Όμως, στα γεγονότα μετά την Ανάσταση βλέπουμε αφενός μια **ποικιλία διαθέσεων** (η Μαρία Μαγδαληνή έκλαιγε, οι γυναίκες ήταν φοβισμένες και έκπληκτες, το ίδιο και οι μαθητές, ο Πέτρος είχε τύψεις κλπ.) και αφετέρου **δεν υπήρχε καμία προσδοκία να δουν τον Ιησού αναστημένο** (ο Θωμάς ήταν δύσπιστος, οι δύο προς Εμμαούς ήταν προβληματισμένοι, οι μαθητές είχαν πάει για ψάρεμα κλπ.) και ο ίδιος ο Ιησούς δυσκολεύτηκε αρχικά να τους βεβαιώσει για την Ανάστασή Του.
- Οι παραισθήσεις είναι πολύ ατομικές και εξαιρετικά υποκειμενικές. Ενώ βλέπουμε ότι όλες οι μαρτυρίες των 500 και πλέον ατόμων που είδαν τον Χριστό αναστημένο συμφωνούν μεταξύ τους.
- Είναι εξαιρετικά απίθανο δύο άνθρωποι να έχουν την ίδια στιγμή την ίδια παραίσηση. Πόσο μάλλον 11 μαθητές ή και περισσότεροι ταυτόχρονα.

«Δεν αρνούμαστε ότι η επιστήμη κάνει λόγο για περιπτώσεις όπου τα οράματα τα είδαν ολόκληρες ομάδες ταυτόχρονα. Όμως σε τέτοιες περιπτώσεις, είχαμε πάντα μια παθολογική έξαρση της διανοητικής ζωής, καθώς και μια παθολογική σωματική κατάσταση, κυρίως νευρικών παθήσεων. Τώρα, ακόμα κι αν ένας ή πολλοί από τους μαθητές ήταν σ' αυτή την παθολογική κατάσταση, δεν θα είχαμε κανέναν απολύτως λόγο να συμπεράνουμε ότι όλοι τους βρισκόνταν σε τέτοια κατάσταση. Οι μαθητές ήταν άνθρωποι με διαφορετική ψυχοσύνθεση και ιδιοσυστασία. Κι όμως ο ένας μετά τον άλλον υποτίθεται ότι έπεσαν σ' αυτή την παθολογική κατάσταση. Όχι μόνο οι ταραγμένες γυναίκες, αλλά ακόμα κι ο Πέτρος, αυτός ο σκληροτράχηλος ψαράς που κάθε άλλο παρά φοβικός ήταν, ο Ιάκωβος, οι δύο που πήγαιναν στην Εμμαούς, μέχρι και ο ψύχραιμος, δύσπιστος Θωμάς, οι έντεκα μαζί καθώς και οι πεντακόσιοι. Όλοι αυτοί υποτίθεται ότι έπεσαν σε κάποιο είδος αυταπάτης και μάλιστα, αξίζει να το προσέξουμε αυτό, κάτω από τις πιο διαφορετικές συνθήκες και μέρη, και κατά την ώρα που έκαναν τα πιο διαφορετικά πράγματα (το πρωί στον τάφο, την ώρα που συζητούσαν στο δρόμο, στον εμπιστευτικό κύκλο των φίλων, την ώρα του ψαρέματος) και που το μυαλό τους το απασχολούσαν τελείως διαφορετικά πράγματα.»

Theodore Christlieb, όπως παρατίθεται από τον Wilbur M. Smith στο "Therefore Stand"

Πόσο αντιφατική είναι η θεωρία των παραισθήσεων, όπως παρουσιάζεται στο παραπάνω απόσπασμα, φαίνεται ιδιαίτερα από τις δύο παρακάτω μαρτυρίες των αποστόλων Πέτρου και του Ιωάννη:

«Διότι σας εγνωστοποιήσαμε την δύναμιν και παρουσίαν του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, ουχί μύθους σοφιστικούς ακολουθήσαντες, αλλ' αυτόπται γενόμενοι της εκείνου μεγαλειότητος.» (Β' Πέτρου α' 16)

«Εκείνο, το οποίον ήτο απ' αρχής, το οποίον ηκούσαμεν, το οποίον είδομεν με τους οφθαλμούς ημών, το οποίον εθεωρήσαμεν και αι χείρες ημών εψηλάφησαν, περί του Λόγου της ζωής.» (Α' Ιωάννου α' 1)

- Οι παραισθήσεις συνήθως συμβαίνουν σε συγκεκριμένο είδος χώρου και συνθηκών, π.χ. σε μέρη όπου επικρατεί νοσταλγική ατμόσφαιρα ή σε καταστάσεις όπου στο άτομο αναπτύσσεται ιδιαίτερα η διάθεση της αναπόλησης. Χρειάζεται δηλαδή ένα είδος ψυχολογικής υποβολής εξαιτίας των συνθηκών του περιβάλλοντος χώρου. Οι φορές και τα μέρη όπου εμφανίστηκε ο αναστημένος Ιησούς δεν τελούσαν υπό τέτοιες συνθήκες.

«Απουσίαζαν οι εξωτερικές ευνοϊκές συνθήκες για παραισθήσεις» - John R. Stott, από το "Basic Christianity"

- Τέλος, τι ήταν αυτό που σταμάτησε τις παραισθήσεις από όλους ακριβώς μετά από 40 ημέρες; Δεν λειτουργεί έτσι η ανθρώπινη φαντασία σε αυτά τα φαινόμενα διότι μία τόσο έντονη κατάσταση θα έπρεπε να γίνει χρόνιο φαινόμενο και όχι ξαφνικά να σβήσει.